

Скоро сви смо имали искуство да нам на овај или онај начин из живота оде неко драг, а да нисмо успели да му кажемо оно што смо хтели, јер напосто није било прилике, нисмо стигли, или нам се чинило да постоји нешто важније и прече. (А слично искуство имају и сви они који се баве писањем.) Писац ових редова, у том погледу – бар овога пута – може бити спокојан. Оно најважније што сам имао да кажем о митрополиту Амфилохију сажето је у наслову последње колумне објављене на овом истом месту пре нешто више од месец дана, непосредно пре него што ће се он разболети и отићи у болницу: „Хвала Ђеди на победи!“ Зато ће ово што следи бити само мала, логична и подразумевана аналитичка разрада реченог у том наслову.

Изузмемо ли групице квази „грађанских“ екстремиста, с једне, и тзв. „зилота“, с друге стране – који су га, и једни и други, непрекидно нападали – митрополит Амфилохије је био општеомиљена фигура у Црној Гори и Србији, па и много шире, у православном и хришћанском свету.

Пише: Ђорђе Вукадиновић
субота, 30 октобар 2021 21:13

Заправо, можда чак и више од набрајања заслуга и бројних похвала о Амфилохију најбоље говоре они који су га за живота (па чак и ових дана) брутално и ружно нападали. При чему је тешко рећи да ли су тужније њихове биографије, или су јаднији њихови „аргументи“. Говорили су да је „човек мржње“, а треба, на пример, само погледати речи београдског муфтије који подсећа како је 2008. управо Амфилохије лично стао испред хулигана који су кренули да пале џамију у Београду. Пребацивали су му због говора на сахрани Зорану Ђинђићу, а он му је, заправо, тим говором подигао споменик.

Наравно, нема човека који не грешу у световним стварима. Да ли можда у оном преломном тренутку деведестих није требало да подржи Мила, него Момира Булатовића? Да ли је поводом црногорског референдума требало да иступи јасније и одлучније? Да ли је пре четири године могао директније да стане иза опозиције? Можда. Бавиће се тиме и свим другим стварима неки будући историчари и биографи. Но, питање је велико да ли би његова другачија или оштрија реакција у поменутим ситуацијама променила исходе, али је сасвим сигурно да би довела до великог и вероватно крвавог сукоба.

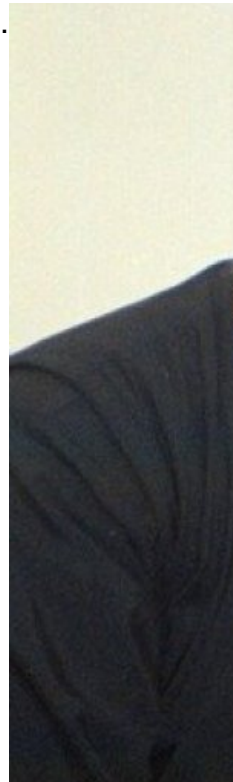

Пише: Ђорђе Вукадиновић
субота, 30 октобар 2021 21:13

Нема никакве сумње да је он, лично, баш тај „преки“ и „виолентни“ Амфилохије, апсолутно најзаслужнији, односно „најодговорнији“ за то што је у Црној Гори избегнуто крвопролиће и братоубилачки рат. И то не једном, него најмање три или четири пута

Али једно је сигурно и неспорно. Наиме, нема никакве сумње да је он, лично, баш тај „преки“ и „виолентни“ Амфилохије, апсолутно најзаслужнији, односно „најодговорнији“ за то што је у Црној Гори избегнуто крвопролиће и братоубилачки рат. И то не једном, него најмање три или четири пута. Искрено, ни писцу ових редова доскора то готово није пало на памет. Али имам утисак да су то на неки начин видели, тачније, знали и осећали скоро сви у Црној Гори. И за то ће му бити вечно захвални.

Не треба да заведу поруке мржње са опскурних портала и друштвених мрежа „Ђедо“ је био омиљен и поштован. Додуше, често и несхваћен, као што обично и бива са великим људима у свом времену. Ништа мање Црногорац због тога што је био велики Србин. Као и обрнуто. А пребацивали су му – често истовремено – и једно и друго. Заправо, он је самим својим животом, мисијом и деловањем на најбољи могући начин разрешавао ту идентитетску „квадратуру круга“. Само у једној ствари није био типичан Србин и Црногорац – наиме, био је спреман да опрости, призна грешку, покаје се и извини.

Пише: Ђорђе Вукадиновић
субота, 30 октобар 2021 21:13

Све такав „мргуд“, оштар, прек и поган на језику, он је, као што рекосмо, у критичним ситуацијама, заправо, учинио готово немогуће ствари – сачувао је какав-такав мир међу завађеном браћом

Амфилохије није био благи и питоми Славонац Павле. Није ни помало чивијашки разиграни и анархични Атанасије. (Ваљда су се зато, као две скоро апсолутне супротности, тако добро и слагали.) Био је мргодни Морачанин, а ликом и јавним говором највише је подсећао на каквог горштака и старозаветног пророка. Али све такав „мргуд“, оштар, прек и поган на језику, он је, као што рекосмо, у критичним ситуацијама, заправо, учинио готово немогуће ствари – сачувао је какав-такав мир међу завађеном браћом. Можда га другачијег Црногорци не би ни разумели и не би послушали? Далеко од тога да је био „мондијалиста“ (напротив), али је међуетничком и међуконфесионалном разумевању у Црној Гори и региону допринео неупоредиво више од свих „НВО и „центра за толеранцију, мир и помирење“.

Био је не пуковник, него „генерал“ војске оданог свештенства, монаштва и верног народа у Црној Гори

Злобници су му својевремено дали надимак „пуковник“. Али на неки начин (али не тај који су му импутирала) он и јесте био стратег и „војковођа“. Био је не пуковник, него „генерал“ војске оданог свештенства, монаштва и верног народа у Црној Гори. Није та „војска“ настала у трену. Градио ју је током деценија, пажљиво и стрпљиво,

спремао и опремао трудом, бригом и љубављу. И када ју је током ових литија извео и постројио сви су се нашли у чуду. И у том смислу – и не само у том – оно што је он за тридесет година учинио од црквено и духовно разорене Црне Горе са пуним правом може и мора да се сматра неком врстом црквеног (и Божјег) „чуда“.

□□□

Не постоји „прави тренутак“ за умирање. Увек има бар још неки недовршени посао, нешто или неко због кога вам се не одлази – и неки који ће због тог одласка бити тужни. С обзиром на послове које је обављао, као и љубав којом је био окружен, митрополит Амфилохије онда вероватно не би могао да умре никад.

Светиње је одбранио. Грешке исправио. Зло победио. Слободу дочекао – и не само дочекао, него јој и најдиректније допринео. Одлази омиљен од многобројних поштовалаца и поштован од оних којима из различитих разлога није био омиљен

Али, ако се погледа из само мало шире перспективе, може се рећи да је Митрополит у највећој могућој мери заокружио свој земаљски пут, како црквени, тако и

Пише: Ђорђе Вукадиновић
субота, 30 октобар 2021 21:13

световни. Обновио је и подигао многе храмове и манастире, закључно са величанственим Храмом Христовог Васкрсења у Подгорици, у којем је на крају и сахрањен. И није их само физички подигао, него и испунио људима, духовношћу и побожношћу. Светине је одбранио. Грешке исправио. Зло победио. Слободу дочекао – и не само дочекао, него јој и најдиректније допринео. Одлази омиљен од многобројних поштовалаца и поштован од оних којима из различитих разлога није био омиљен. □□□□□

Превише за један људски живот. И више него довољно за вечни помен.

(Уредник НСПМ и бивши народни посланик, 3. новембар 2020. године)